

АРТІХОЛ: сила природи на захисті печінки та жовчного міхура

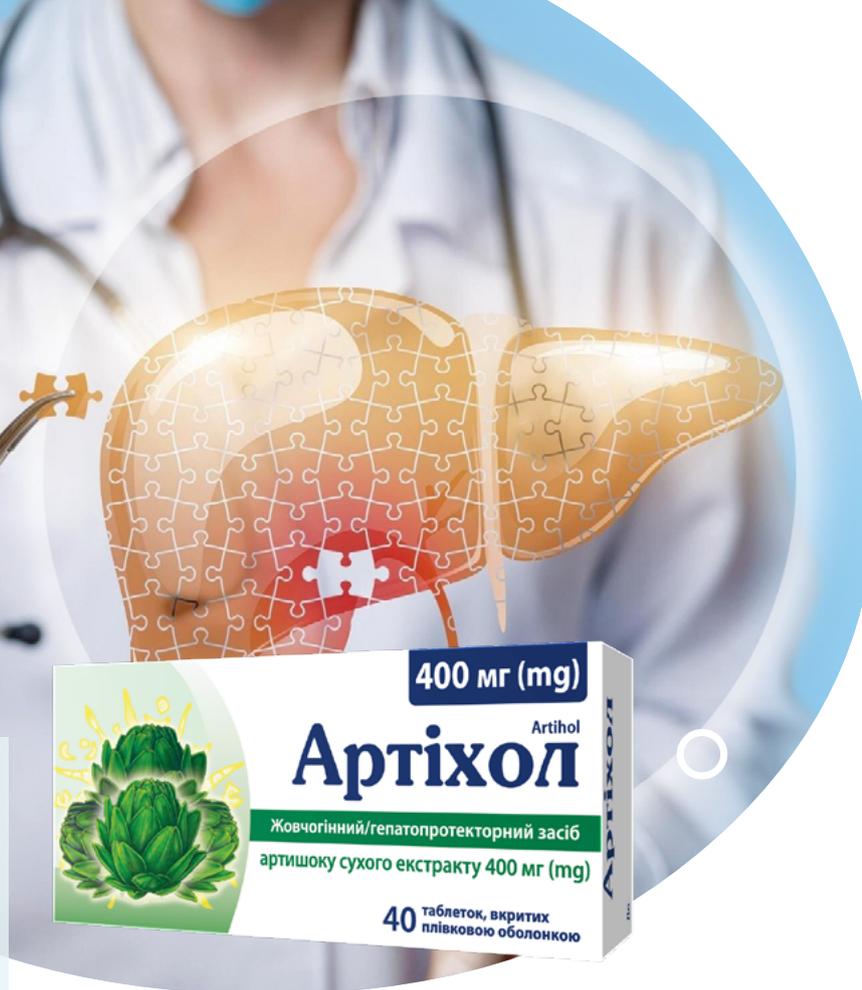
A Ганна Кирпач, лікар

Гепатобілярна патологія в сучасній практиці: масштаби, ризики, потреба в ранньому втручанні

Захворювання гепатобілярної системи — одна з ключових причин звернень пацієнтів до лікаря первинної ланки. За даними Центру медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ) ще у 2008 році хвороби органів травлення виявлялися майже у 7 мільйонів українців, серед яких патології біліарного тракту посіли перше місце серед хронічних захворювань органів травлення з приростом на 10,9 % за 2006–2008 роки [1].

Більше того, ранні прояви — як-от дискінезія жовчного міхура, хронічний некалькульозний холецистит чи біліарна недостатність — часто залишаються не діагностованими або хибно інтерпретуються. Саме ці стани є першою ланкою у прогресуванні патологічного каскаду з розвитком жовчнокам'яної хвороби, постхолецистектомічного синдрому, біліарного панкреатиту [1].

Успішне ведення таких пацієнтів потребує не лише клінічної настороженості, а й доступних засобів, здатних м'яко впливати на функцію жовчного міхура, покращувати жовчовиділення та підтримувати роботу гепатобілярної системи. Одним із природних засобів, що пройшов випробування часом, є екстракт артишоку — рослини, яку традиційно використовували у народній та офіційній медицині як жовчогінний та печінковий тонік. Сьогодні інтерес до цього природного компонента підтверджується не лише практикою, а й результатами сучасних клінічних досліджень.

ЕКСТРАКТ АРТИШОКУ: КОМПЛЕКСНИЙ ЗАХИСТ ПЕЧІНКИ ТА ЖОВЧНОГО

Склад і фармакологічна активність

Екстракт артишоку (*Synara scolymus*) містить потужний комплекс біоактивних речовин, серед яких поліфенольні сполуки, флавоноїди та сесквітерпенові лактони. Основними активними компонентами вважаються кафеїлхінові кислоти (зокрема, цинарин і хлорогенова кислота), а також лютеолін і його глікозид — лютеолін-7-О-глюкозид. Ці речовини демонструють виражену антиоксидантну, протизапальну та жовчогінну (холеретичну) дію [5–7].

Механізм дії екстракту артишоку

Завдяки багатокомпонентному складу екстракт артишоку чинить комплексний вплив на функції печінки та жовчовивідної системи, що обґрунтовує його застосування при функціональних розладах жовчного міхура та хронічній патології гепатобілярної системи [5].

Сприяє жовчоутворенню та нормалізує відтік жовчі

Біоактивні компоненти артишоку, зокрема, лютеолін і його глікозиди, стимулюють утворення та виведення жовчі, покращуючи функціонування жовчних проток [7]. У доклінічних дослідженнях було показано, що артишок активізує жовчні каналці та покращує жовчовідтік навіть за умов застою жовчі [8]. Екстракт артишоку також може відновлювати порушену структуру жовчовивідної системи й нормалізувати секреторну функцію печінки [7].

Має протизапальні та антифібротичні властивості

Однією з важливих ланок у розвитку хронічних захворювань печінки є запалення, яке запускає каскад патологічних процесів, включно з активацією фіброгенезу. Екстракт артишоку чинить виражений протизапальний вплив,

що було показано в доклінічних дослідженнях: знижується рівень прозапальних цитокінів, таких як фактор некрозу пухлини-альфа (TNF- α), а також зменшується клітинна інфільтрація в тканині печінки [9]. Це свідчить про зниження активності імунного запального процесу, що є ключовим для збереження функції печінки при хронічному ураженні.

Зменшує окислювальний стрес і пошкодження клітин

Окислювальний стрес — одна з головних причин ураження печінки при застої жовчі. Екстракт артишоку містить потужні антиоксиданти, які знижують рівень вільних радикалів та захищають клітини печінки від ушкодження [8]. У доклінічних дослідженнях продемонстровано, що артишок підвищує активність власних антиоксидантних ферментів організму (супероксиддисмутази, каталази, глутатіонпероксидази), зменшує пероксидне окиснення ліпідів і підтримує рівень глутатіону [5].

Сприяє регуляції рівня холестерину та знижує ризик каменеутворення

Екстракт артишоку позитивно впливає на жировий обмін. Він знижує рівень загального холестерину й ліпопротеїнів низької щільності (ЛПНЩ), а також підвищує виведення жовчних кислот із калом [11]. Завдяки цьому підвищується перетворення холесте-

рину на жовчні кислоти, що сприяє його виведенню з організму. Ці механізми знижують ризик перенасичення жовчі холестерином і, відповідно, утворення жовчних каменів — часто ускладнення при хронічній біліарній патології [11].

ЦІКАВИЙ ФАКТ!

Історично артишок (*Cynara scolymus*) використовували в стародавньому Єгипті та Римі як засіб для підтримки функції печінки та жовчовивідних шляхів — цей рослинний компонент вважався «тоніком для печінки» ще до ери сучасної медицини [4].

АРТИШОК В ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ: РЕЗУЛЬТАТИ КЛІНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Біліарні розлади

Хоча більшість досліджень екстракту артишоку проведено в доклінічних умовах, накопичено також дані клінічних досліджень за участю пацієнтів із функціональними та метаболічними захворюваннями печінки, що мають спільні патофізіологічні механізми з холестазом.

Зокрема, в рандомізованих контрольованих дослідженнях у пацієнтів із неалкогольною жировою хворобою печінки (НАЖХП) та неалкогольним стеатогепатитом (НАСГ) було показано, що додавання екстракту артишоку сприяє достовірному зниженню рівнів печінкових ферментів (АЛТ, АСТ), покращенню ліпідного профілю та гемодинамічних показників печінки [5, 12]. Ці дані опосередковано підтримують доцільність використання екстракту артишоку при біліарній патології, зважаючи на спільні механізми ураження — окислювальний стрес, запалення та порушення ліпідного обміну [5, 12].

Полегшення диспептичних і шлунково-кишкових симптомів

Крім гепатопротекторної дії, екстракт артишоку демонструє клінічну ефективність у полегшенні диспепсії, здуття та абдомінального болю, які нерідко супроводжують функціональні порушення жовчовиділення [5, 13]. У відкритих клінічних дослідженнях пацієнти зі скаргами на абдомінальний дискомфорт і порушення відтоку жовчі повідомляли про значне покращення самопочуття після прийому стандартизованих препаратів артишоку [5, 13].

Наприклад, у відкритому дослідженні за участю 454 пацієнтів із диспептичними симптомами щоденне застосування екстракту артишоку в дозах 320 або 640 мг протягом 2 місяців зумовило достовірне зменшення інтенсивності всіх основних симптомів (біль, здуття, нудота, печія, відрижка) — у середньому на 40 %, а також покращення якості життя та зниження рівня тривожності [21]. Крім того, подвійне сліпе плацебо-контрольоване дослідження Holtmann та співавт. (2003), проведене за участю 247 пацієнтів з функціональною диспепсією, показало достовірно вищу ефективність екстракту артишоку порівняно з плацебо за сумарною оцінкою динаміки симптомів та покращенням якості життя ($p < 0,01$). Особливо виражений ефект спостерігався щодо таких симптомів, як раннє насичення, здуття та почуття переповнення [22].

Хоча ці дослідження не були сфокусовані виключно на біліарній патології, позитивна динаміка симптомів травлення й жовчовідтоку підтверджує потенціал екстракту артишоку в контексті гепатобіліарних порушень [5, 13].

ЦЕ ЦІКАВО!

Активні компоненти артишоку, як-от цинарин і лутеолін, частково пригнічують фермент HMG-CoA редуктазу — ключовий у синтезі холестерину [5].

В основі сучасної терапії при біліарних розладах лежить застосування засобів, що мають найбільш фізіологічні механізми дії — тобто наближену до природних процесів регуляцію жовчоутворення й жовчовиділення. Найперспективнішими серед таких вважають комплексні препарати з гепатотропною та жовчогінною активністю, які сприяють відновленню функції як печінки, так і жовчовивідної системи.

Згідно з сучасною класифікацією, жовчогінні засоби поділяють на:

- **холеретики** — стимулюють виділення жовчі печінковими клітинами (гепатоцитами);
- **засоби змішаної дії** — поєднують властивості холеретиків і холекінетиків;
- **холекінетики** — посилюють моторику жовчного міхура й жовчних шляхів, забезпечуючи викид жовчі.

До останньої групи належить **АРТІХОЛ®** (екстракт артишоку) — препарат рослинного походження, який діє комплексно, сприяючи нормалізації жовчоутворення, покращенню жовчовиділення та профілактиці застійних явищ. Це особливо важливо при гіпокінетичних формах дискінезії або хронічному некалькульозному холециститі, де спостерігається знижена моторика жовчного міхура.

ПЕРЕВАГИ АРТІХОЛ®

АРТІХОЛ® містить 400 мг стандартизованого сухого екстракту листя артишоку в кожній таблетці. Така концентрація відповідає клінічно обґрунтованим дозам і дозволяє досягати терапевтичного ефекту вже при 2–3-разовому прийомі на добу, що важливо для дотримання прихильності до лікування.

- Зручність дозування (400 мг у 1 таблетці) забезпечує гнучкість схем призначення — як у монотерапії, так і в складі комплексного лікування.
- Рослинне походження й доведена ефективність екстракту роблять **АРТІХОЛ®** оптимальним вибором для пацієнтів, які прагнуть м'якого,

природного впливу на функцію печінки та жовчовивідних шляхів.

- Широкий спектр дії: стимуляція жовчовиділення, зменшення застою жовчі, підтримка функції печінки, поліпшення травлення та зниження рівня холестерину.

АРТІХОЛ® особливо доцільно розглядати при таких станах, як функціональні порушення гепатобіліарної системи, дискінезія жовчовивідних шляхів за гіпокінетичним типом, хронічний некам'яний холецистит, а також у складі комплексного підходу до профілактики жовчнокам'яної хвороби.

ПОРТРЕТ ПАЦІЄНТА: КОМУ ДОЦІЛЬНО ПРИЗНАЧАТИ АРТІХОЛ®

Лікар первинної ланки щодня зустрічається з пацієнтами, скарги яких не завжди вкладаються в чіткі діагностичні рамки. Постійна важкість після їжі, гіркота в роті, здуття живота, періодичний біль у правому підребер'ї — поширені симптоми, які часто трактуються як функціональна диспепсія або залишаються без належної уваги. Щоб краще зрозуміти, кому **АРТІХОЛ®** дійсно принесе користь, розглянемо конкретні нозології.

Посилює синтез жовчі

Відновлює моторику жовчовивідних шляхів

Має гепатопротекторну дію

Нормалізує відтік жовчі

Зменшує літогенність жовчі

Має ліпідознижуючу і цукрознижуючу дію

Знижує вміст сечовини в крові

ХРОНІЧНИЙ НЕКАЛЬКУЛЬОЗНИЙ ХОЛЕЦИСТИТ

Це тривалий запальний процес у жовчному міхурі без формування конкрементів. У багатьох випадках є наслідком мікробного впливу на фоні жовчного застою.

Основні симптоми [14]:

- постійний або рецидивуючий ниючий біль у правому підребер'ї;
- відчуття тяжкості після їжі, гіркота у роті, нудота, метеоризм;
- після вживання смаженої або жирної їжі — посилення болю;
- можливе порушення моторики шлунково-кишкового тракту (нестійкий стілець).

УЗД-картина: потовщення стінок жовчного міхура, деформація, наявність сладжу без каміння.

У даній ситуації АРТИХОЛ [15]:

- м'яко стимулює жовчовиділення й усуває застійні явища;
- підтримує перистальтику після їжі, сприяє перетравленню жирів;
- зупиняє прогресування до жовчнокам'яної хвороби.

ЖОВЧОВИВІДНИХ ШЛЯХІВ ЗА ГІПОКІНЕТИЧНИМ ТИПОМ

Функціональний розлад моторики жовчного міхура, за якого порушується його спорожнення.

Типовий портрет пацієнта [16]:

- жінка віком 20–50 років, астенична статура, часто з вегетативною лабільністю;
- біль тупого характеру або важкість у правому підребер'ї;
- симптоми з'являються через 30–40 хвилин після прийому їжі, особливо жирної;
- нудота, зниження апетиту, нестійкий стілець.

УЗД-картина: знижена скоротливість жовчного міхура (фракція випорожнення <30 %).

У даній ситуації АРТИХОЛ [17]:

- покращує тонус жовчного міхура;
- стимулює евакуацію жовчі;
- знижує симптоми диспепсії, пов'язані з біліарною дисфункцією.

ФУНКЦІОНАЛЬНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ГЕПАТОБІЛІАРНОЇ СИСТЕМИ

Група функціональних розладів, що супроводжуються суб'єктивними скаргами без морфологічних змін у печінці чи жовчному міхурі.

Клінічні прояви [18]:

- Дискомфорт у верхній половині живота, що не пов'язаний з органічною патологією;
- відчуття повноти, розпирання після їжі, здуття живота;
- гіркота в роті, легка нудота, млявість;
- Часто поєднується з синдромом подразненого кишечника або вегетативною дисфункцією.

УЗД-картина: відсутність видимих змін на УЗД або гастроскопії.

Доцільність призначення АРТИХОЛУ:

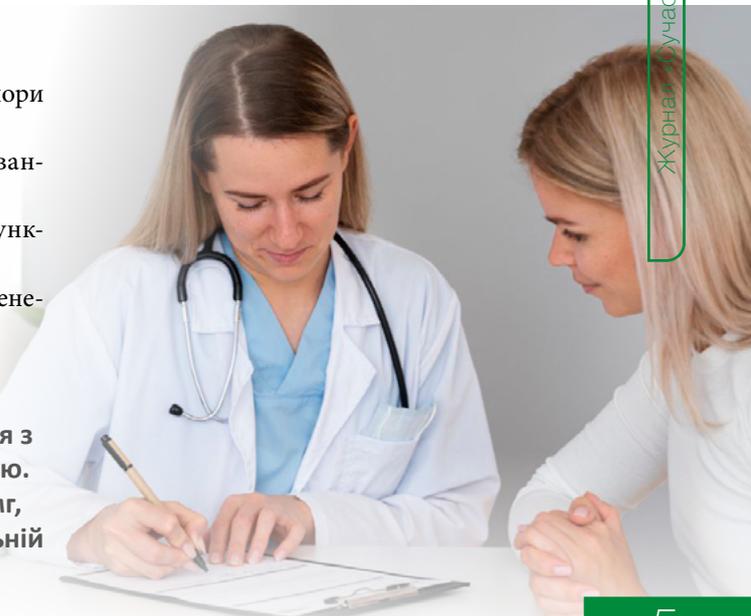
Має підтверджену ефективність при функціональній диспепсії: клінічні дослідження показують статистично достовірне зменшення симптомів порівняно з плацебо [19].

Допомагає поліпшити якість життя при тривалих функціональних розладах.

КОЛИ ПРИЗНАЧАТИ АРТИХОЛ?

- При скаргах на гіркоту в роті, важкість після їжі, здуття, запори або нестійкий стілець.
- У міжрецидивний період при хронічних біліарних захворюваннях.
- У складі комплексної терапії при дискінезії, гіпомоторній функції жовчного міхура.
- З метою профілактики формування жовчного сладжу та каменютворення.

АРТИХОЛ® — це зручне рішення для пацієнтів, які потребують м'якої, природної стимуляції жовчовиділення з одночасною гепатопротекторною та протизапальною дією. Особливо актуальним є його застосування у формі 400 мг, що дозволяє досягти терапевтичного ефекту при мінімальній кратності прийому.

Спосіб застосування та дози

АРТІХОЛ® застосовують перорально, перед вживанням їжі.

Рекомендовані дози для дорослих:

По 1 таблетці (400 мг) 3 рази на добу.

Тривалість курсу лікування — 2–3 тижні, за потреби курс можна повторювати декілька разів на рік.

При хронічних станах або профілактиці застою жовчі можливе індивідуальне подовження курсу після консультації з лікарем.

Особливості застосування:

- Таблетки рекомендується запивати водою (не менше ½ склянки), не розжовувати.
- Препарат не слід застосовувати одночасно з антацидами або засобами, які знижують кислотність шлункового соку — це може зменшити абсорбцію біоактивних речовин.
- **За наявності каменів в жовчному міхурі** — застосування можливе лише після ультразвукового контролю та консультації з лікарем.

ПЕРЕВАГИ ПРЕПАРАТУ АРТІХОЛ: ЗРУЧНІСТЬ, ДОКАЗІВІСТЬ, ПРИРОДНЕ ПОХОДЖЕННЯ

На тлі високої поширеності біліарних розладів лікарю важливо мати у своєму арсеналі засіб, що поєднує клінічну ефективність, добру переносимість і зручність застосування. **АРТІХОЛ®** відповідає цим вимогам завдяки своєму складу, дозуванню та якості виробництва.

1. Оптимальна доза — 400 мг

- 400 мг стандартизованого екстракту артишоку в одній таблетці забезпечує клінічно ефективну дію.
- Менше таблеток на добу — краща прихильність до лікування.
- Простий режим дозування — зручність для пацієнта будь-якого віку.

2. Природне походження та висока якість сировини

- Стандартизований екстракт артишоку (*Synala scolymus*) — перевірене джерело активних речовин з доведеною ефективністю.
- Субстанція **АРТІХОЛ** — стандартизований екстракт артишоку французького походження (Evear Extraction Vegetale Et Aromes, Франція).

3. Комплексна дія: багатовекторна підтримка гепатобіліарної системи

- **Холеретичний ефект** — стимулює утворення і виділення жовчі.
- **Гепатопротекторна дія** — захищає клітини печінки від ушкоджень.
- **Антиоксидантна дія** — зменшує оксидативний стрес.
- **Антифібротичний потенціал** — гальмує запалення та розвиток фіброзу.
- **Гіполіпідемічна дія** — знижує рівень холестерину, попереджає утворення каменів.

4. Добра переносимість і можливість тривалого прийому

- Підходить для тривалих курсів при хронічних біліарних розладах.
- Можливе поєднання з іншими засобами: пробіотиками, статинами, ферментами.
- Низька частота побічних ефектів чи нрпереносимість.

ЦЕ ВАЖЛИВО!

У клінічних дослідженнях саме дози понад 500 мг на день протягом 6–8 тижнів демонстрували зниження печінкових ферментів, покращення жовчовиділення, профілактику холестази та диспепсії [Ben Salem M. et al., 2015; Florek E. et al., 2023].

Висновки

Гепатобіліарна патологія — поширена й часто недооцінена проблема, з якою стикається кожен сімейний лікар. Функціональні порушення жовчовидільної системи, хронічний некалькульозний холецистит, дискінезія жовчовидільних шляхів за гіпокінетичним типом — це стани, які суттєво знижують якість життя пацієнта, провокують диспепсію, біль, порушення стільця, а в перспективі — сприяють розвитку холестази та жовчнокам'яної хвороби.

У таких клінічних випадках доцільним є застосування препарату **АРТІХОЛ®**, що містить стандартизований екстракт артишоку в ефективній дозі

400 мг. Його дія має комплексний характер:

- стимулює жовчовиділення;
- захищає гепатоцити від окисного та запального ушкодження;
- сприяє нормалізації ліпідного обміну;
- гальмує розвиток фіброзу при хронічному холестазі.

АРТІХОЛ® поєднує природне походження, науково доведену ефективність і високу якість сировини, вироблену відповідно до стандартів GMP. Завдяки формату 400 мг — зручний у призначенні та добре сприймається пацієнтами.

АРТІХОЛ® — розумне рішення для пацієнтів, які потребують м'якого, натурального й ефективного підходу до відновлення гепатобіліарного балансу.

Список використаної літератури знаходиться в редакції

Артишоку екстракт

Артихол

– гепатопротекторна та жовчогінна дія

При захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів

Зручна доза артишоку 400 мг

Посилює синтез та нормалізує відтік жовчі

Екстракт Артишоку із Франції

КИЇВСЬКИЙ
ВІТАМІННИЙ
ЗАВОД

Інформація про лікарський засіб, призначена для розповсюдження серед медичних і фармацевтичних працівників на спеціалізованих семінарах, конференціях, симпозиумах з медичної тематики.
Артихол - РП МОЗ України №UA/5383/01/01, №UA/5383/01/02 з 19.07.2016.